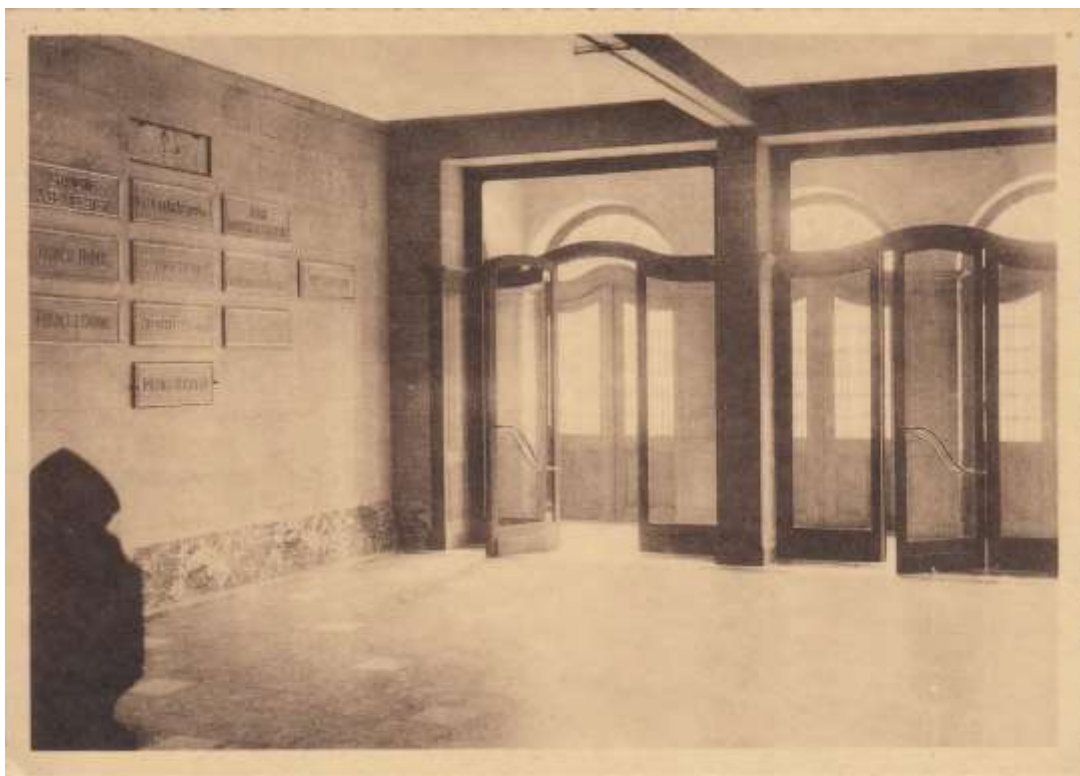

2.3. Sint-Rafaël

Prentbriefkaart Instituut St.-Rafaël te Leuven, uitgeverij Nels-Thill, série 36, n° 41, niet gelopen. Deze kaart toont de voorgevel van het voormalige Kanker-instituut annex Kraamkliniek langs de Kapucijnenvoer met boven de poort de kapel. Het was **rector Ladeuze** die besloot om zelf deze gespecialiseerde klinieken te laten bouwen. Hij kocht daarvoor de grond aan waarop het klooster van de Engelse nonnen had gestaan. Begin oktober 1928 werd het gebouw, dat nog niet volledig voltooid was, in gebruik genomen. Een gedeelte werd gebruikt als labo's en een gedeelte als Kraamkliniek. Voorbij de enige geparkeerde wagen lag de ingang van de verpleegsterschool St.-Elisabeth. De benedenverdieping met ingerichte keukens en leerlingenrefter liep regelmatig onder water wanneer de nabijgelegen Voer een te hoog peil bereikte. Het bleek dus niet voor niets te zijn dat de **fundering uit 225 palen van 8 tot 10 meter** bestond met daarop een betonnen platform!

Prentbriefkaart van de inkomhal van het St.-Raphaël Instituut te Leuven, uitgeverij Nels-Thill, foto Wolfs Leuven, niet gelopen. Financieel was de realisatie van St.-Rafaël nooit mogelijk geweest zonder een aantal **gulle schenkers die een ereplaket in de inkomhal kregen**: Chantiers A. De Meester, Usines Remy, Felix Le Borne, M. Ulmar Verdure, Oliver Pette, Auguste Thouft, Michel Querton en 4 anderen.

2.3.1 Het Kankerinstituut

Prentbriefkaart van de St.-Raphaelkliniek te Leuven, uitgeverij Vandenberghe, niet gelopen. Ook de oprichting van het Kankerinstituut gebeurde op initiatief van rector Ladeuze. De verantwoordelijke voor de oprichting werd kanunnik Jan Janssen. **Zo kreeg professor Maisin in 1928 uiteindelijk zijn Institut de Médecine Physique (radium, rayons x, physiotherapie), in de volksmond kortweg het Kankerinstituut genoemd.**

Prentbriefkaart van de St.-Raphaelkliniek te Leuven, uitgeverij Vandenberghe, niet gelopen. **Deze prentbriefkaart toont eveneens het Leuvense kankerinstituut. Instanties, liga's bedrijven en particulieren ondersteunden dit project financieel. Bemerkt ook hoe reeds begin jaren 1930 de auto meer en meer zijn intrede deed.** Ondertussen maken kankerbehandelingen bij veel mensen deel uit van hun dagelijks leven, kan men gespecialiseerde analyses maken en gericht behandelen, helaas nog steeds niet voor elke patiënt.

2.3.2. Fysische Geneeskunde

Prentbriefkaart van de afdeling **Fysische Geneeskunde** van het **St. Rafaëlziekenhuis** te Leuven met algemeen zicht op de onderzoekslabo's uitgeverij Nels-Thill, photo Wolfs Leuven, niet gelopen.

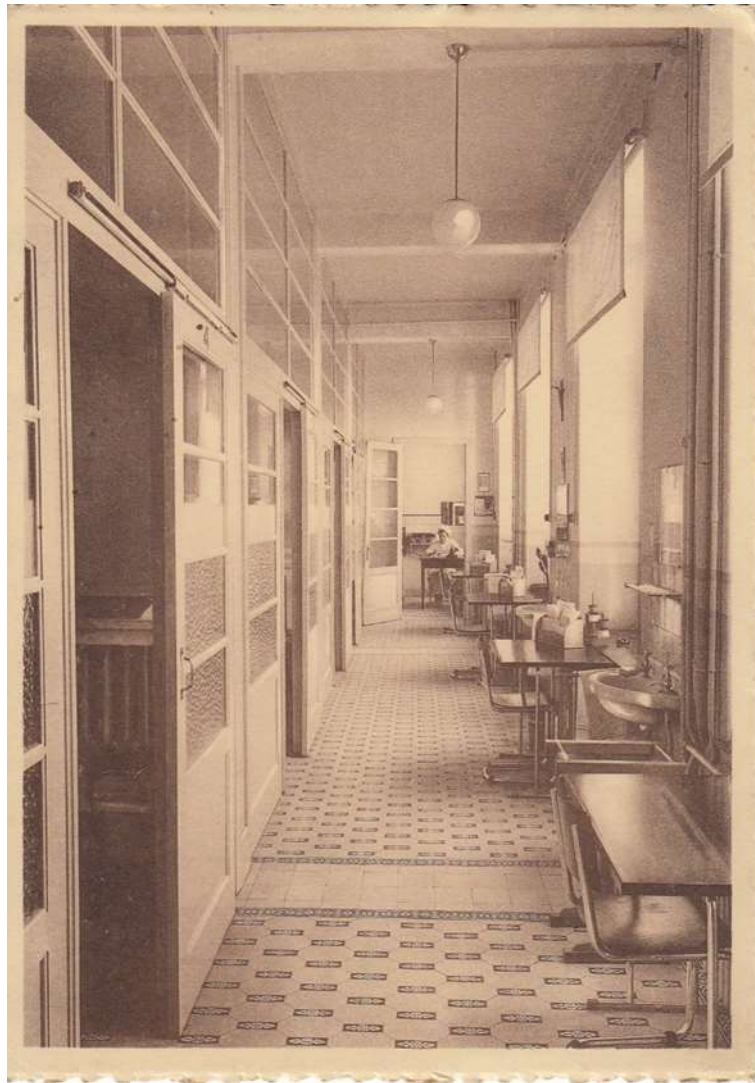
Prentbriefkaart van de **afdeling Fysische Geneeskunde** van het **St.-Rafaëlziekenhuis** te Leuven met algemeen zicht op de **wachtzaal**, uitgeverij Nels-Thill, photo Wolfs Leuven, niet gelopen.

2.3.3. Heelkunde B

Prentbriefkaart Nels-Thill van de voorgevel van de kliniek Heelkunde te Leuven, foto H.De Groote, Gent, gelopen en verstuurd naar Gentinnes met onleesbare datumafstempeling Leuven 2 tussen 15 en 16 uur. **Officieel zou deze kliniek van rond 1920 de naam Institut des Accidents de la route et du travail, krijgen, later kortweg Heelkunde B.** De sponsering voor deze kliniek kwam vooral van de Belgische Boerenbond en de Belgische Spoorwegen. De door hun aangestelde Brusselse architect hield echter met de drassigheid van de bodem geen rekening, zodat alles dreigde te verzakken. **En ook hier weer dook de naam van eerwaarde Jan Jansen op, die er in slaagde om de grondvesten te verstevigen en zo het gebouw te redden.** Voor m'n aan Heelkunde B kwam, lagen het Auditorium Heelkunde met erboven het laboratorium voor Experimentele Heelkunde en de drie operatiezalen van Heelkunde, waarlangs de Dijle vloeiende. Dan lag Heelkunde B en iets verderop het wasserijcomplex. In 1959 werd de Dijle overkapt, zodat er een vlotte verbinding mogelijk was van de Sint-Pieterskliniek naar de Sint-Rafaëlkliniek en men zo tot in de Minderbroedersstraat geraakte. Als vrij jong kind herinner ik mij nog specifiek die verkorte binnenweg van de Minderbroedersstraat naar de Brusselsestraat die toen genomen werd, met alle geur- en geluidsimpresies die mij bereikten tijdens deze doortocht. Het sissende geluid uit de wasserij met de dampen die ontsnapten telkens er een deur geopend werd, het klateren van de ijzeren karren met het vuil linnengoed van de patiënten, de flauwe geur van gekookt eten op de voedselkarren die binnengereden werden en vooral de vreemde prikkelende ontsmettingsgeuren die typisch waren aan elke blok die men langsging. Het was een geoliede machine ten dienste van de Leuvense bevolking.

2.3.4. Inwendige Geneeskunde

Prentbriefkaart Nels-Thill van de raadpleging op de afdeling Inwendige Ziekten van het St.-Raphaël Instituut, foto van H. De Grootte, Gent, gelopen en verstuurd naar Perwez met datumafstempeling Perwez 08-03-1945, eveneens eigenhandig gedateerd en vermelding 'Salle Mr. Le professeur Maldague n° 315'. **In het noorden van de St.-Rafaël ziekenhuissite werd een gebouwencomplex opgericht dat bestond uit 3 afdelingen: Pediatrie, Materniteit en In- en Uitwendige Ziekten. Een van deze vleugels, gebouwd in 1928, was bestemd voor Inwendige Ziekten. Heel bijzonder aan deze prentbriefkaart is de specifieke vermelding van professor Maldague.** Eigenlijk was deze professor verbonden aan Pediatrie of wat men vroeger de kindergeneeskundige kliniek noemde. De verstuurde prentbriefkaart toont echter de afdeling Inwendige Ziekten. Wat professor L.Maldague betreft slaagde hij er voornamelijk in om via interieuraanpassingen een zo huiselijk mogelijke sfeer te creëren.

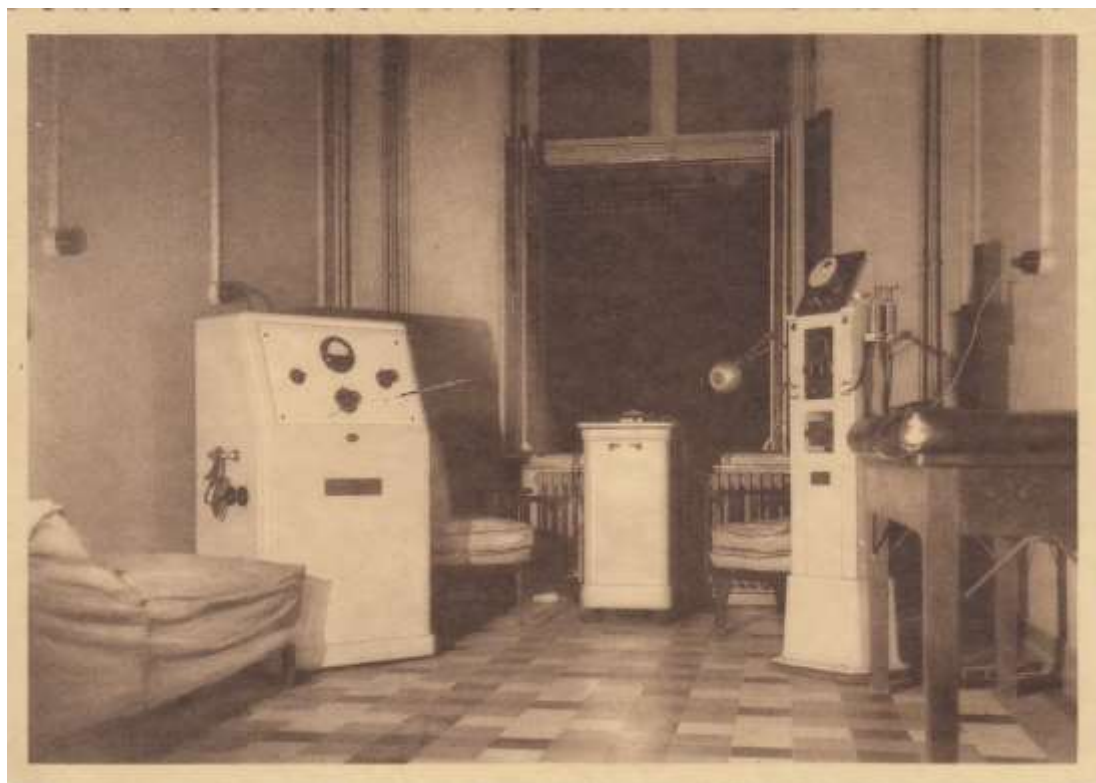
2.3.5. Moderne toestellen

Prentbriefkaart van de afdeling **Fysische Geneeskunde (Radium-Rayons X-Physiotherapie)** van het **St.-Rafaëlziekenhuis te Leuven** met zicht op de controlehal, uitgeverij Nels-Thill, photo Wolfs Leuven, niet gelopen.

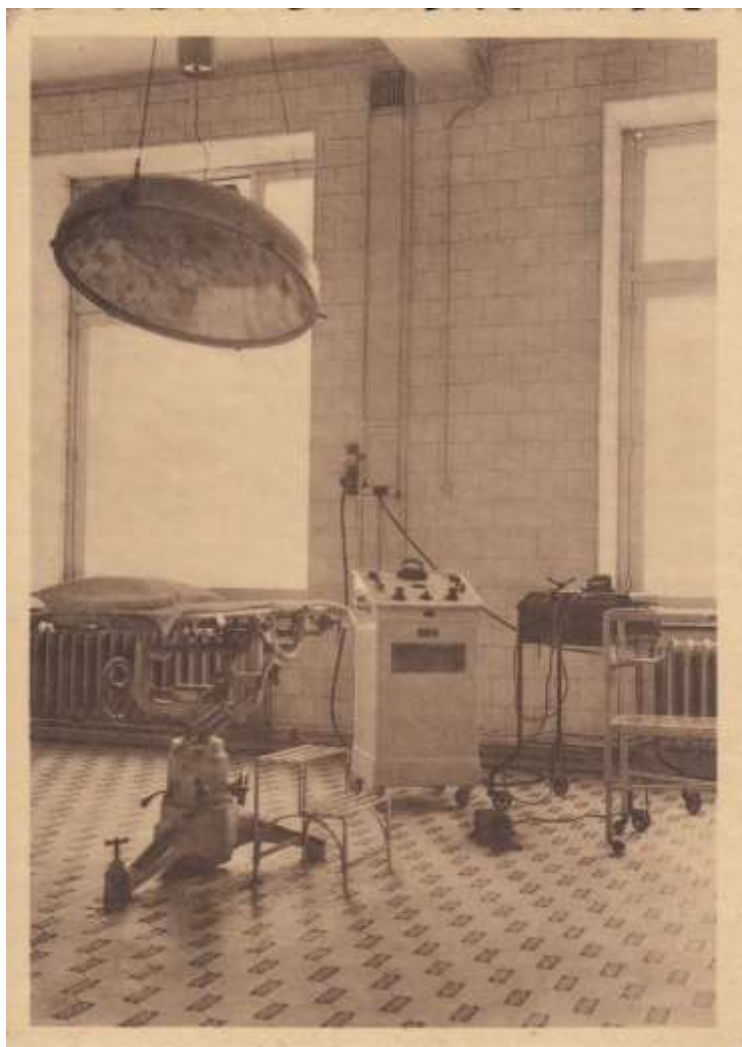
Radium: is een scheikundig element met symbool **Ra** en atoomnummer 88. Het is een wit/zilverkleurig aardalkali-metaal en in 1898 ontdekt door Pierre en Marie Curie en uiterst radioactief.

Rayons X of röntgenstralen: zijn een vorm van hoog-requente elektromagnetische straling ontdekt door Wilhelm Röntgen.

Physiotherapy is een vorm van kinesithérapie die zich voornamelijk richt op het steunen en bewegingsapparaat.

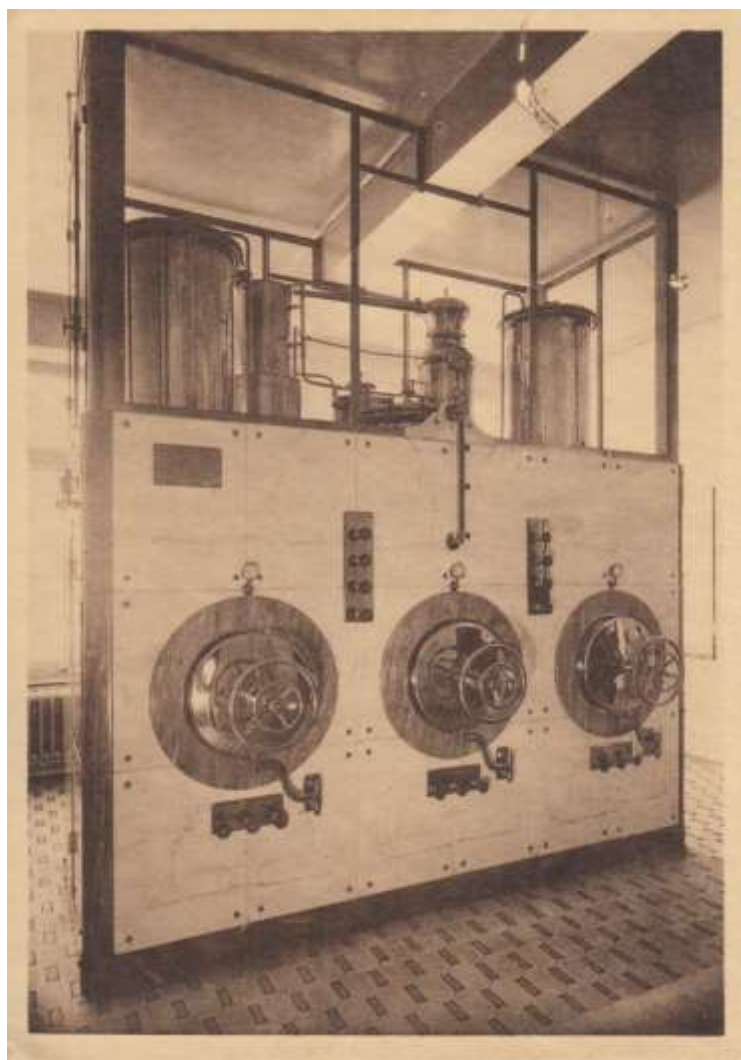

Prentbriefkaart van de afdeling **Fysische Geneeskunde (Radium - Rayons X - Physiotherapie)** van het **St.-Rafaëlziekenhuis te Leuven** met zicht op de diathermiezaal met korte golven en gewone golven, uitgeverij Nels-Thill, photo Wolfs Leuven, niet gelopen. Diathermie is het gebruik van hoogfrequente elektromagnetische stromen als vorm van fysiotherapie en bij chirurgische ingrepen.

Prentbriefkaart van de afdeling Fysische Geneeskunde (Radium-Rayons X-Physio-therapie) van het St.-Rafaëlziekenhuis te Leuven met zicht op de diathermo-stollingsruimte (elektrochirurgie), uitgeverij Nels-Thill, photo Wolfs Leuven, niet gelopen. **De Rijksdienst voor Openbare Onderstand en de Belgische Liga tegen Kanker steunden eveneens financieel, maar ook de Union-Minière du Haut Katanga hielp en bood het nodige radium aan.**

Prentbriefkaart van de afdeling Fysische Geneeskunde (Radium-Rayons X-Physio-therapie) van het St.-Rafaëlziekenhuis te Leuven met zicht op een groot sterilisatieapparaat, uitgeverij Nels-Thill, photo Wolfs Leuven, niet gelopen. Rond 1928 werd deze afdeling effectief in gebruik genomen. Door het steeds maar stijgende aantal kankerpatiënten bewees deze gespecialiseerde apparatuur zeker zijn nut. **Voor de jaren 1930 waren deze machines dan ook bijzonder modern**

2.4. De Sint-Elisabethschool voor Verpleegsters

Prentbriefkaart Nels-Thill van een kamer voor 2 leerling-verpleegsters van de St.-Elisabethschool voor verpleegsters, foto H. De Groote, Gent, gelopen en verstuurd naar Montigny sur Sambre met afstempeling 27.11.1945 om 10 uur.

In 1926 was **rector Ladeuze** op zoek naar zusters voor zijn nieuwe klinieken en op zijn verzoek kwamen in oktober 1928 de eerste **zusters van Liefde uit Gent** aan te Leuven en namen de organisatie van de St.- Elisabethschool voor verpleegsters voor hun rekening. Waar men in de beginjaren nog kampte met behoorlijk wat plaatsgebrek, kon men onder het ruime dakgebinte leerlingenkamers in verschillende etages inrichten met **2 leerlingen per kamer**, zoals te zien op deze prentbriefkaart. In juli 1934 waren de nieuwe lokalen bemand.

2.5. De Gemeenteschool nr. 3

Prentbriefkaart 39 van de Gemeenteschool nr. 3 te Leuven, uitgeverij L. Lagaert, niet gelopen. Deze prentbriefkaart toont de Ecole Communale n° 3.

Deze gemeenteschool stond tussen de St.-Elisabethschool voor verpleegsters (op deze kaart nog niet gebouwd) en het Anatomisch Amfitheater (hoek Kapucijnenvoer met Minderbroedersstraat). In 1905 liepen er 500 leerlingen school. Links op de kaart, achter het groepje mannen, is de omheining van de huidige kruidtuin te zien. Na de tweede wereldoorlog stond de school leeg. **In 1959 kocht de universiteit dit stadsgebouw aan.** Begin 1960 konden, na aanpassingswerken, de leerlingenkamers **Sint-Vincentius en Sint-Barbara** in gebruik genomen worden. Zo kreeg door de eeuwen heen, de medische campus meer en meer vat op de ruimtelijke ordening van de Kapucijnenvoer.

2.6. Het Anatomisch theater

Prentbriefkaart nr. 79 van het Anatomisch theater te Leuven, op dat moment in gebruik genomen als evangelische kerk, uitgeverij JSP, gelopen en verstuurd naar Antwerpen met vertrekstempel Louvain Station 03-05-1910 tussen 9 en 10 uur en aankomststempel Anvers 03-05-1910 tussen 12 en 13 uur, voorzien van postbode-stempeltje 77. Dat de geheimen van het menselijk lichaam gedurende vele eeuwen een verborgen materie bleven voor de wetenschap, was niet verwonderlijk. Religie, gemeengoed, bijgeloof, volksgeloof, moreel en onwetendheid legden een zware beperking op de kennis en ontwikkeling van de geneeskunde, en vooral de anatomie.

De colleges geneeskunde aan het Studium Generale Lovaniense startten op 14-10-1426. De studie van de anatomie bleef echter eeuwenlang beperkt tot oude naslagwerken van de Perzische geleerde Avicenna. Met Andreas Vesalius, die als Vlaamse naam André van Wesel had, werd in 1533 in Leuven de eerste anatomische les op een menselijk lichaam uitgevoerd. In 1543 verscheen zijn meesterwerk 'De Humani Corporis Fabrica', waarin een uiterst precieze omschrijving werd gegeven over de binnenkant van een menselijk lichaam. Pas in 1744 werd in Leuven voor professor Henri-Joseph Rega een Anatomisch theater gebouwd door architect Jacques-Antoine Hustin.

De grote toegangspoort, op deze prentbriefkaart uiterst rechts te zien, gaf eerst toegang tot de voormalige kruidtuin, maar werd vanaf dan ingepalmd door professor Rega. Tot in 1877 werd dit gebouw gebruikt voor dissecties en anatomielessen. Van 1887 tot 1895 creëerde Constantin Meunier er zijn machtigste beeldhouwwerken. Sinds 1902 werd het gebouw gebruikt door protestantse gelovigen als kerk. In 2014 werd het Anatomisch Theater opgefrist naar aanleiding van de 500ste verjaardag van de geboorte van Andreas Vesalius.

2.7. Het Vesalius Instituut

Prentbriefkaart van het Amphitheater voor Ontleedkunde van het Vesaliusinstituut, zonder vermelding uitgever, gelopen en verstuurd naar La Roche met datumstempel Leuven 13-08-1929 tussen 19 en 20 uur. Tot 1875 werden dissecties op menselijke lichamen uitgevoerd in de Lakenhalle van Leuven. Dikwijls werden ter dood veroordeelden vanop de Grote Markt verwijderd om de studie van de anatomie van het menselijk lichaam mogelijk te maken. Plaatsgebrek, financiële redenen en een aanhoudende verontwaardiging bij de Leuvense bevolking over het openlijke lijkentransport over de openbare weg, lieten de universiteit beslissen om twee instituten te bouwen die eigenlijk één geheel vormden: **het Vesaliusinstituut, ook wel het Anatomisch Theater van Joris Helleputte genoemd, dat gebouwd werd tussen 1876 en 1877 en een uitbreiding met een Pathologisch Instituut van Vincent Lenertz, gebouwd in 1906.** Zo werden 3 belangrijke kerntaken van de universiteit gecombineerd, nl onderwijs, onderzoek en zorg.

Wat het Vesaliusinstituut betreft wordt op 07-07-1875 een woning met tuin aangekocht van de familie d'Udekem-Van der Stegen. Joris Helleputte ontwierp de plannen voor het nieuwe Vesaliusinstituut, dat op 21-04-1877 voltooid werd.

Het bestond uit:

- een achthoekig auditorium voor 200 studenten
- een rechthoekige dissectiezaal
- een doorgang naar de achterzijde van het St.-Pietersgasthuis
- een woning links van de nieuwbouw als anatomisch museum en 2 labo's
- in 1883 kwam er nog een kabinet voor fysiologie dat eigenlijk een verbinding vormde tussen de verbouwde woning en het nieuwe amphitheater van Helleputte. In 1896 volgt er nog een uitbreiding.

2.8. Het Pathologisch Instituut

Prentbriefkaart van een behoorlijk aantal gezonde baby's die papa vrolijk goeiedag wensen, gelopen met afstempeling 1901. **Wat het Pathologisch Instituut betreft werd in 1906 de woning met labo's gesloopt en kwam naast het Anatomisch Theater de nieuwbouw van het Instituut voor Medische Pathologie**, naar het ontwerp van Vincent Lenertz, een medewerker van Joris Helleputte

Het Pathologisch Instituut bestond uit:

- een auditorium voor 80 studenten
- labo's voor medische, scheikundige en microscopische analyses
- labo's voor gynaecologisch en **verloskundig onderzoek** voor experimentele pathologie

Prentbriefkaart van enkele ooievaars met gezonde baby's in de aanbieding, gelopen met afstempeling 1902. Pathologie of ziekteleer is de studie van het ontstaan, het verloop en het gevolg van ziekten. Het woord '**pathologie**' is een samenstelling van het **Griekse woord pathos, wat ziekte betekent, en logos wat leer betekent** en wil dus zeggen: **ziekteleer**. De gezondheidstoestand van een persoon hangt af van zijn of haar lichamelijke-, psychische- en omgevingstoestand.

2.9. Het Zoötechnisch Instituut

Prentbriefkaart van de stallen van het kasteel van Heverlee, gelegen aan de toen nog bestaande Celestijnenpoort, gelopen met afstempeling 1903. In de Minderbroedersstraat, op de plaats waar een 40-tal uit Frankrijk verdreven zusters van Maria Onbevleete Ontvangenis woonden tussen 1901 en 1908, bouwde professor Leopold Frateur zijn Zoötechnisch Instituut voor **de studie van erfelijke factoren bij het vee**. Op deze prentbriefkaart zien we een perfect verzorgde paard uit de stallingen van het Arenbergkasteel.

Prentbriefkaart van de Hoogere Normaalschool voor landbouwhuishoudkunde te Heverlee met zicht op de koeien in de wei, uitgeverij Nels-Thill, gelopen, met afstempeling Heverlee 27-11-1933 en verstuurd naar Ways-les-Genappe. **In 1940 ruimde het Zoötechnisch Instituut plaats voor de nieuwbouw Scola Anatomica Andrea Vesalii oftewel de School voor Anatomie.**

2.10. Het Justus Lipsiuscollege

Prentbriefkaart van de voorgevel van het Justus Lipsiuscollege, uitgeverij Nels-Thill, niet gelopen. **In de Minderbroedersstraat lag schuin tegenover het Vesaliusinstituut een monumentaal klooster waar in 1668 enkele zusters Ursulinen uit Hoei zich kwamen vestigen.** Het klooster werd langs beide zijden omgeven door water. Aan de linkerzijde vloeide de Dijle en aan de rechterzijde de stadsgracht. **Op deze prentbriefkaart is de kapel en de gevel van de refter te zien. Achter de blinde muur, rechts op de kaart vloeit de Leuvense stadsgracht.**

Prentbriefkaart van de ingang en de buitengevel van het Justus Lipsiuscollege, gelopen met verwijderde postzegel en afstempeling vanuit Leuven naar Marcinelles met aankomststempel Charleroi 24-11-1910 tussen 11 en 12 uur. **De Ursulinen boden in het klooster gratis onderwijs aan dienststers en werkmeisjes. Op 01-06-1798 werden ze uit hun functie ontheven door de Franse bezetter. De klooster-gebouwen werden verkocht en de kapel werd grotendeels gesloopt. In 1873 werd het domein eigendom van de universiteit.**

Prentbriefkaart van de binnenkoer van het Justus Lipsiuscollege, uitgeverij Nels-Thill, gelopen en verstuurd vanuit Leuven naar Gentbrugge, zonder leesbare afstempeling, maar wel met reclamestempel 'Dover-Ostend the quickest route to the continent 2 services daily'. Door deze universitaire aankoop werd het Justus Lipsiuscollege geboren en Joris Helleputte stond, samen met zijn ambachtslieden, aan de wieg ervan. Helleputte en zijn bouwploeg drukten hun **neogotische** stempel op de kapel, de traptoren en de verbindingsgangen op de binnenkoer. Deze stijl zou later naar hem genoemd worden en de geschiedenis ingaan als de **Helleputtestijl**.

Prentbriefkaart van de huisvesting voor studenten in het Justus Lipsiuscollege, zonder vermelding uitgever, niet gelopen. De bouwmeesters Vincent Lenertz en Theo Van Dormael waren eveneens voor talrijke uitbreidingen en aanpassingen aan het oude ursulinenklooster verantwoordelijk. Het Justus Lipsiuscollege was oorspronkelijk bestemd voor studenten geneeskunde en wetenschappen. Van 1944 verbleven er priester-studenten. Een grappige anekdote over de Franstalige benaming van de Minderbroedersstraat – de straat waarin dit college zich bevindt – wil ik u niet onthouden. Tijdens de Franse bezetting werd de rue des Récolets door de Leuvenaars al snel herschapen in 'rue des sans-culottes'. Wanneer de Fransen passeerden, bleef niets meer over en moest je opletten of je eindigde inderdaad 'sans culotte' !

2.11. Het Hollands College

Prentbriefkaart 27 van het **Paridaensinstituut** (het voormalige **Hollands College**) op het Sint-Antoniussplein, uitgeverij H. Bertels, gelopen met vertrekstempel Louvain station op 13-07-1910 tussen 10 en 11 uur, verstuurd naar Sart lez Spa. Op deze prentbriefkaart staat links de toegangspoort tot het Hollands College. Het werd in 1617 opgericht in het voormalige Hof Uten Liemingen en was bedoeld voor **priesterstudenten uit het bisdom Haarlem**. **De eerste president was Jansenius**. Hij schreef er zijn Augustinus in de Janseniustoren. Samen met de Lipsiustoren vormden beide torens de Lieminge-poorte, de waterpoort van de eerste ringmuur.

Prentbriefkaart van het **Hollands College**, uitgeverij S.D. Brux., niet gelopen. Het werd ook wel College van de Mooie Onze-Lieve-Vrouw genoemd, naar het Mariabeeld aan de ingang. **De Latijnse naam voor mooie Maria was Pulchra Maria**, waardoor de Leuvenaars als snel spraken over het **Pulcheria College**. In 1812 werd het eigendom van de zusters Paridaens en de congregatie van Dochters van Maria, die er een meisjespensionaat oprichtten. Het klooster zelf is in het bezit van KU Leuven.

2.12. De twee torens

Prentbriefkaart serie 36 n° 66 van de Jansensiustoren en de Lipsiustoren, uitgeverij Nels-Thill, gelopen met vertrekstempel 16-05-1903 tussen 12 en 13 uur en aankomststempel Gembloux 17-05-1903 tussen 6 en 7 uur.

Op deze prentbriefkaart zien we links op de kaart de 12de eeuwse Janseniustoren op het domein van het Paridaensinstituut, De Lipsiustoren bevindt rechts op de kaart op het domein van de zusters Ursulinen.

De Janseniustoren werd vernoemd naar Cornelius Jansenius, wiens geboortenaam Cornelius Jansen was. Van 1618 tot 1624 woonde hij in deze toren en schreef er zijn 'Augustinus'. De publicatie van dit werk zou na zijn dood aanleiding geven tot het Jansenisme.

De rechtse toren werd later eigendom van de Ursulinen. En zo kreeg deze toren uiteindelijk de naam Justus Lipsiustoren, naar het nabijgelegen Justus Lipsiuscollege, zonder verdere link naar de humanist Lipsius.

De achterzijde van de tuin van het Ursulinenklooster sloot dus aan op het domein van de kloosterzusters van Paridaens. Tussen beide torens lag het Ursulinensluisje waar het water van de Dijle werd afgetapt om de stadsgracht te vullen die langs de eerste ringmuur van Leuven liep. Deze stadsgracht werd door de Leuvenaars gegraven en werd toepasselijk 'Kleine Dijle' genoemd. Wanneer men over de 'sluis achter de abdij van Tongerlo' sprak, bedoelde men eveneens het Ursulinensluisje, omdat ze zich naast het refugiehuis van de de abdij van Tongerlo bevond, dat in de Minderbroedersstraat lag.